

MAGYAR NEMZETI
GALÉRIA

Késő reneszánsz és barokk
művészet
1550—1800

A magyar középkorhoz alig izesülő késő reneszánsz művészetet csekély számú emlék képviseli (az országnak főleg a bécsi- illetve prágai udvarhoz igazodó nyugati feléből és magukból az uralkodói udvarakból). Szervesen csatlakoznak ehhez az anyaghoz a 17. századi magyarországi művészetet — elsősorban a sír- művészet és a portré műfaját — reprezentáló alkotások. A 18. század anyagából kiemelkedik a század első felének arckép- és csendéletfestészete (elsősorban Mátyóki Ádám és Bogdány Jakab művei) s a század közepének, illetve második felének egyházi művészet: a Magyarországon főműveket alkotó Franz Anton Maulbertsch, Johann Lucas Kracker, Philipp Jakob Straub és mások munkái. Mellettük speciális magyar barokk témák, késő barokk kabinetképek, portrék kaptak helyet. Különálló egység, de idekapcsolódik a késő barokk történeti festészet és a monumentális barokk szobrászat alkotásainak együttese is: kiemelkedik id. Dorfmeister Istvánnak a szentgotthárdi ciszterci apát-ság fogadótermébe készült pannó-sorozata, illetve Georg Raphael Donner szobrai: két adoráló angyal a pozsonyi Dóm egykori főoltáráról.

1. Bécsi (?) festő a 16. század utolsó harmadából: Zrínyi Miklós, a szigetvári hős allegóriája
2. BOGDÁNY JAKAB (1660 körül—1724): Csendélet madarakkal (papagájokkal és gyümölcsökkel)
3. MÁTYÓKI ÁDÁM (1673—1757): Önarckép
4. PHILIPP JAKOB STRAUB (1706—1774): Szent Rókus szobra Egervárról
1757
5. FRANZ ANTON MAULBERTSCH (1724—1796): Szent József halála
1767 körül
6. ID. DORFMEISTER ISTVÁN (1729—1797): III. Béla király megalapítja a szentgotthárdi ciszterci apát-ságot 1183-ban
1794—1795

Összeállította: Mikó Árpád
Fényképezte: Szepsi Szűcs Levente
Szerkesztette: Pásztor László

© Magyar Diafilmgyártó Vállalat
Budapest, 1987

Late Renaissance and Baroque Art — 1550—1800

Late renaissance art hardly appears in medieval Hungary and is represented by scarce works (coming mainly from the western part of the country, influenced by the Viennese and the Prague royal courts and from the courts themselves). Works representing 17th century Hungarian art — mainly sepulchral art and portrait painting — are closely related to this material. From the 18th century portraits and still life paintings are notable (mainly the works of Ádám Mányoki and Jakab Bogdány) as well as the ecclesiastical art of the middle and the second half of that century. The most important works of this period in Hungary were made by Franz Anton Maulbertsch, Johann Lucas Kracker, Philipp Jakob Straub and others. Beside them specially Hungarian baroque themes, late baroque cabinet pictures and portraits are to be seen here. A separate group although closely related to this period is late baroque historical painting and monumental baroque sculpture, with the outstanding panneau series by István Dorfmeister sen. made originally for the reception room of the Szentgotthárd Cistercian monastery and also the statues by Georg Raphael Donner: two adoring angels from the former high altar of the Pozsony cathedral.

1. Viennese (?) Master from the last third of the sixteenth century: Allegorical scene with Miklós Zrínyi, the hero of Szigetvár
2. JAKAB BOGDÁNY (c. 1660—1724): Still life with birds (fruit and parrots)
3. ÁDÁM MÁNYOKI (1673—1774): Self-portrait
4. PHILIPP JAKOB STRAUB (1706—1774): St. Rochs statue from Egervár
1757
5. FRANZ ANTON MAULBERTSCH (1724—1796):
Death of St. Joseph
c. 1767
6. ISTVÁN DORFMEISTER THE ELDER (1729—1797):
Béla III. founding the Cistercian Monastery at
Szentgotthárd in 1183
1794—1795

*Die Kunst der Spätrenaissance und des Barokk
von 1550 — 1800*

Die zum ungarische Mittelalter kaum passende Spätrenaissance-Kunst ist nur in geringem Umfang vertreten (hauptsächlich aus den westlichen Landesteilen, die sich am Wiener bzw. Prager Hof orientierten, und auch hier nur in den herrschenden Höfen). An dieses Material schliesst sich organisch die Kunst des 17. Jh., vorrangig die Grabmals- und Porträtkunst, an.

Aus dem Material des 18. Jh. ragt in der ersten Hälfte des Jahrhunderts das Porträt und das Stilleben hervor (in erster Linie Werke von Ádám Mányoki und Jakab Bogdány) und in der Mitte bzw. zweiten Hälfte die kirchliche Kunst: hierfür schufen Franz Anton Maulbertsch, Johann Lucas Kracker, Philipp Jakob Straub u.a. die Hauptwerker in Ungarn. Daneben bekamen spezielle ungarische Barokk-Themen, spätbarokke Kabinetbilder und Porträts ihren Platz.

Eine selbständige Einheit, aber dennoch hierher gehörend, ist die spätbarokke Historienmalerei und die monumentale barokke Bildhauerei: hierbei wären die von István Dorfmeister d.Ä. für den Empfangsraum des Zisterzienserkloster in Szentgotthárd geschaffene Panno-Serie, bzw. die Skulpturen von Georg Raphael Donner, zwei adorale Engel vom ehemaligem Hochaltar des Domes in Pozsony hervorzuheben.

1. WEINER (?) Maler im letztem Drittel des 16. Jh.: Allegorie mit dem Grafen Miklós Zrínyi, dem Helden von Szigetvár
2. JAKAB BOGDÁNY (um 1660—1724): Stilleben mit Vögeln und Früchten
3. ÁDÁM MÁNYOKI (1673—1757): Selbstbildnis
4. PHILIPP JAKOB STRAUB (1706—1774): Der hl. Rochus aus Egervár
1757
5. FRANZ ANTON MAULBERTSCH (1724—1796): Tod des hl. Josef
um 1767
6. ISTVÁN DORFMEISTER DER ÄLTERE (1729—1797): König Béla III. stiftet 1183 das Zisterzienserstift in Szentgotthárd
1794—1795